

Кафедра політичних наук і права

ШБ викладача Марченко Світлана Іванівна

Досягнення у професійній діяльності, які зараховуються за останні п'ять років
(Пункт 38 постанови КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції постанови КМУ від 24 березня 2021 р. № 365))

1) наявність не менше п'яти публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection;

Marchenko S. The legal basis for control in the sphere of use and protection of the animal world in Ukraine. *Przeglądu Prawa Administracyjnego*. 2018. № 1. P. 55-63. **Закордонне видання. Наукометрична.**

Марченко С.І., Гафурова О.В. Правове регулювання державної підтримки органічного сільськогосподарського виробництва за законодавством України та ЄС. «Право. Людина. Довкілля» 10(4) за 2019 р. С. 29-35. **Фахова. Наукометрична**

Марченко С.І., Петрина Х. Порівняльний аналіз правового регулювання виноградарства та виноробства в Україні та Молдові. *Часопис Київського університету права*. 2019. №4. С. 279-283. **Фахова. Наукометрична.**

Kovalenko, T., Sarkisova, T., Kolomiitseva, D., Marchenko, S., & Siuiva, I. (2020) Legal Regulation of Agricultural Land Circulation in Ukraine: Problems and Prospects. *Amazonia Investiga*, 9(25), 302-309. Retrieved from <https://www.amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/1070> **WEB of Science.**

Vasiuk O., Gulac O., Shust V., **Marchenko S.**, Halai A., Halai V. (2020) Legal Grounds for Social Work Organization in Rural Communities of Ukraine. *European Journal of Sustainable Development*. Volume 9, № 3, pp. 503-512. URL: <http://ojs.ecsdev.org/index.php/ejsd/article/view/1099/1079> **Scopus.**

Korolenko V., Kryvosheina Inha V., Levkivskiy Bogdan K., **Marchenko Svitlana I.**, Otradnova Olesia O. Oral hearing of a civil case in the context of the right to a fair trial. *Asia Life Sciences* Volume Suppl 22, Issue 1, July 2020, Pages 95-112. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85087652154&origin=AuthorNamesList&txGid=af43aaec88b54d47daff978c260b55aa> **Scopus.**

Марченко С.І., Гафурова О.В. Правові засади діяльності саморегульованих організацій в сфері агрострахування. «Право. Людина. Довкілля». «LAW. HUMAN. ENVIRONMENT». Vol. 11, № 2, 2020. С. 32-38. **Фахова. Наукометрична.**

Гафурова О.В., Марченко С.І. Окремі аспекти реалізації прав селян на землю. «Право. Людина. Довкілля». «LAW. HUMAN. ENVIRONMENT». Vol. 11, № 3, 2020. С. 50-57. **Фахова. Наукометрична.**

Марченко С.І., Новак Т.С. Еколого-правові проблеми розвитку сільських територій. «Право. Людина. Довкілля». «LAW. HUMAN. ENVIRONMENT». Vol. 11, № 4, 2020. С. 37-45. **Фахова. Наукометрична.**

Гафурова О.В., Марченко С.І. Правове регулювання фінансування деяких природоохоронних заходів. «Право. Людина. Довкілля». «LAW. HUMAN. ENVIRONMENT». Vol. 12, № 1, 2021. С. 20-27. (O.V. Hafurova & S.I. Marchenko (2021). LEGAL FRAMEWORK FOR FUNDING OF SOME CONSERVATION MEASURES. *Law. Human. Environment*, 12(1): 20-27. [h₂ps://doi.org/10.31548/law2021.01.003](https://doi.org/10.31548/law2021.01.003).) **Фахова. Наукометрична.**

Марченко С.І., Палійчук В.Б. Автономне тлумачення поняття «майно» у практиці ЄСПЛ в контексті земельного та аграрного права України. *Часопис Київського університету права*. Том 1(2021). С. 253-257. **Фахова. Наукометрична.**

Марченко, С., & Черпаха, Є. (2021). Сучасний стан та перспективи розвитку законодавства України щодо використання та розпорядження землями в межах об'єднаних територіальних громад. *Вісник Пенітенціарної асоціації*

	<p><i>України</i>, (1), 113-121. https://doi.org/https://doi.org/10.34015/2523-4552.2021.1.10 Фахова. Наукометрична</p> <p>Гафурова О.В., Марченко С.І. Новели законодавства про сільськогосподарську кооперацію. Право. Людина. Довкілля. ("Law. Human. Environment"). Vol. 12, № 2, 2021. С.28-35. Фахова. Наукометрична.</p> <p>Гафурова О.В., Марченко С.І. Правові засади дерегуляції аграрного бізнесу в Україні/ Право. Людина. Довкілля. ("Law. Human. Environment"). Vol. 12, № 3, 2021. С. 40-45.</p> <p>Марченко С.І., Новак Т.С. Проблеми організаційно-правових форм господарювання в аграрній сфері. Право. Людина. Довкілля. ("Law. Human. Environment"). Vol. 12, № 4, 2021. С. 45-53. DOI: http://dx.doi.org/10.31548/law2021.04.006</p> <p>Marchenko S., Piddubnyi O., Radchenko O., Stepanko O., Poroka S. Essence and Content of State-Administrative Duality «Legitimacy» – «Legitimation» and its Place in the Information Security System of the Modern State: Chapter 11. State's National Security Drivers: Ukrainian Cases / Edited by O. Radchenko, V. Kovach, I. Semenets-Orlova, A. Zaporozhets. Springer International Publishing. 2023. pp. 143-158. Scopus.</p>
<p>2) наявність одного патенту на винахід або п'яти деклараційних патентів на винахід чи корисну модель, включаючи секретні, або наявність не менше п'яти свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір;</p>	
<p>3) наявність виданого підручника чи навчального посібника (включаючи електронні) або монографії (загальним обсягом не менше 5 авторських аркушів), в тому числі видані у співавторстві (обсягом не менше 1,5 авторського аркуша на кожного співавтора);</p>	<p>Марченко С.І. Державна підтримка фермерських господарств. <i>Фермерські господарства як учасники цивільних та земельних правовідносин: за матеріалами судової практики</i>: монографія / за ред. І.І. Спасибо-Фатєєвої. Харків: Екус, 2022. 288 с. (С. 232-262).</p> <p>Марченко С.І., Сюйва І.С. Правові аспекти використання лісових ресурсів у сільськогосподарській діяльності в Україні. <i>Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку</i>: колективна монографія / за ред. д.ю.н., проф. А. П. Гетьмана та д.ю.н., проф. Т. В. Курман. Харків: Юрайт, 2022. 576 с.</p> <p>Hafurova O.V., Marchenko S.I., Siuiva I.S. Legal regulation of Tourist Activity: in 2 parts. Part 1: General characteristics of the legal basis of Tourist Activity. Study guide. Kyiv: Individual-Entrepreneur Huliaieva V.M., 2022. 381 p.</p>
<p>4) наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи здобувачів вищої освіти та дистанційного</p>	<p>Правове регулювання збереження та використання природних і земельних ресурсів. Робоча програма навчальної дисципліни. К.: Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / Інститут післядипломної освіти, 2017.</p> <p>Навчально-методичні матеріали з курсу «Аграрне право» для студентів спеціальності 7.03040101 «Правознавство». К.: Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / Інститут післядипломної освіти, 2018.</p> <p>Навчально-методичний збірник з курсу «Державна реєстрація прав на землю» для слухачів за спеціальністю 7.060.101 «Правознавство». К.: Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / Інститут післядипломної освіти, 2019.</p>

<p>навчання, електронних курсів на освітніх платформах ліцензіатів, конспектів лекцій/практикумів/методичних вказівок/рекомендацій/ робочих програм, інших друкованих навчально-методичних праць загальною кількістю три найменування;</p>	<p>Аграрне право. Робоча програма навчальної дисципліни. К.: Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / Інститут післядипломної освіти, 2020.</p> <p>Аграрне право. Робоча навчальна програма. К.: Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / Інститут права. К., 2020. https://docs.google.com/document/d/1VDtJ3CbfmLm9mUIVDxSnHcXb8fgLWpxY/edit</p> <p>Марченко С.І., Носік В.В. Актуальні проблеми правового регулювання аграрних правовідносин. Робоча програма навчальної дисципліни. К.: Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / Інститут права. К., 2020. https://docs.google.com/document/d/1VxwtawQvITZiVu-5ITLkVu5sMwpiPJ24/edit</p> <p>Правове регулювання агробізнесу в Україні. Робоча програма навчальної дисципліни. К.: Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / Інститут права. К., 2020. https://docs.google.com/document/d/1tEOxEQFK05bYIwMdQuctuVPlhg8NGIS/edit.</p> <p>Земельне право. Робоча програма навчальної дисципліни. К.: КНУБА, 2021.</p> <p>Земельне право: методичні вказівки до вивчення дисципліни. К.: КНУБА, Ф-ОП Шпак В.Б., 2021.</p> <p>Екологічне право. Робоча програма навчальної дисципліни. К.: КНУБА, 2022.</p> <p>Екологічне право: методичні вказівки до вивчення дисципліни. К.: КНУБА, Ф-ОП Шпак В.Б., 2022.</p>
<p>5)захист дисертації на здобуття наукового ступеня;</p>	
<p>6)наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня;</p>	
<p>7)участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена постійної спеціалізованої вченої ради, або члена не менше трьох разових спеціалізованих вчених рад;</p>	<p>1. Член спеціалізованої вченої ради К 26.004.16 у Національному університеті біоресурсів і природокористування України (2016-2018 р.р.).</p> <p>2. Офіційний опонент на захисті дисертацій</p> <p>–Клеріні Г. В. «Правове регулювання страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою в Україні на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.06 – земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право у спеціалізованій вченій раді Д 64.086.04 у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого, я 02 лютого 2018 р.</p> <p>–Брінцова А. І. «Кодифікація аграрного законодавства України» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» у спеціалізованій вченій раді К 26.004.16 у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, 3 квітня 2018 р.</p> <p>–Радченко А. М. «Сорти рослин як об’єкти аграрних правовідносин» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» у спеціалізованій вченій раді К 26.004.16 у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, 3 квітня 2018 р.</p> <p>–Старожилова В. В. «Правові засади функціонування органів управління сільськогосподарських підприємств» на</p>

	<p>здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.06 – земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право у спеціалізованій вченій раді Д 64.086.04 у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого, 27 травня 2019 р.</p> <p>–Панасюка О.С. «Захист прав орендаря та орендодавця землі» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.06 – земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право у спеціалізованій вченій раді Д 26.236.02 в Інституті держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 19 травня 2020 р.</p> <p>–Філюк О. С. «Юридичне забезпечення захисту майнових прав сільськогосподарських товаровиробників» на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» у спеціалізованій вченій раді Д 26.004.16 у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, 29 квітня 2021.</p> <p>3.Член разової спеціалізованої ради (Балаценко М.І. «Система речових прав на землю за законодавством України», ДФ 26.001.243)</p>
<p>8) виконання функцій (повноважень, обов'язків) наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проекту), або головного редактора/члена редакційної колегії/експерта (рецензента) наукового видання, включеного до переліку фахових видань України, або іноземного наукового видання, що індексується в бібліографічних базах;</p>	
<p>9) робота у складі експертної ради з питань проведення експертизи дисертацій МОН або у складі галузевої експертної ради як експерта Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, або у складі Акредитаційної комісії, або міжгалузевої експертної ради з вищої освіти Акредитаційної комісії, або трьох експертних комісій МОН/зазначеного</p>	

<p>Агентства, або Науково-методичної ради/науково-методичних комісій (підкомісій) з вищої або фахової передвищої освіти МОН, наукових/науково-методичних/експертних рад органів державної влади та органів місцевого самоврядування, або у складі комісій Державної служби якості освіти із здійснення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю);</p>	
<p>10)участь у міжнародних наукових та/або освітніх проектах, залучення до міжнародної експертизи, наявність звання “суддя міжнародної категорії”;</p>	<p>Проект «Правова обізнаність та захист прав власників і користувачів землею» реалізується у межах 5-річної Програми Світового банку за фінансової підтримки ЄС «Підтримка прозорого управління земельними ресурсами в Україні». Тренер, 2018/2019 рр. Сертифікат від 29.08.2018 р.</p>
<p>11)наукове консультування підприємств, установ, організацій не менше трьох років, що здійснювалося на підставі договору із закладом вищої освіти (науковою установою);</p>	
<p>12)наявність апробаційних та/або науково-популярних, та/або консультаційних (дорадчих), та/або науково-експертних публікацій з наукової або професійної тематики загальною кількістю не менше п'яти публікацій;</p>	<p>Марченко С.І. Правові аспекти інституційно-функціонального забезпечення аграрних відносин на сучасному етапі. <i>Пріоритетні напрями розвитку аграрного законодавства і права в сучасних умовах</i>: матер. Наук.-практ. Конф. (Харків, 20 квітня 2018 р.) / за заг. ред. А.М. Статівки. Харків : Юрайт, 2018. 414 с. С. 218-223.</p> <p>Марченко С.І. Особливості реорганізації сільськогосподарських підприємств за законодавством України. <i>Актуальні питання розвитку юридичної науки та практики</i>. Матеріали Міжн. наук.–практ. конф. студ., асп. та молодих вчених «Актуальні питання розвитку юридичної науки та практики», м. Київ, 18 травня 2018 р. Київ. 2018. С. 127-130.</p> <p>Марченко С.І. Тенденції уніфікації понятійного апарату в аграрному праві. <i>Розвиток аграрного, земельного та екологічного права на зламі тисячоліть</i>: матеріали Міжн. наук.–практ. конф., присвяченої 120-річчю НУБіПКиїв, 18–19 травня 2018 р. К., 2018. С. 172-174.</p> <p>Марченко С.І. Проблемні питання реалізації принципу соціальної справедливості у земельних приватизаційних правовідносинах. <i>Сучасний стан та перспективи розвитку земельного, аграрного, екологічного та природоресурсного права: теорія та практика</i>: зб. матеріалів науково-практичної конференції (м. Харків, 7 грудня 2018 р.) / за ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. Х.: ТОВ «Оберіг», 2018. 296 с. С. 144-146.</p>

	<p>Марченко С.І. Атестація // Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. – Т. 16: Земельне та аграрне право / Харків: Право, 2019. 696 с. С. 33-37.</p> <p>Марченко С.І. Ліквідація сільськогосподарського підприємства // Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. – Т. 16: Земельне та аграрне право / Харків: Право, 2019. 696 с. С. 341-342.</p> <p>Марченко С.І. Реорганізація сільськогосподарського підприємства // Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. – Т. 16: Земельне та аграрне право / Харків: Право, 2019. 696 с. С. 545-548.</p> <p>Марченко С.І. Інноваційні підходи до підготовки фахівців у галузі земельного та аграрного права: виклики сьогодення для України. <i>Наукові підходи до підготовки фахівців-юристів: виклики та перспективи</i> :збірник матеріалів науково-практичного круглого столу / Луцьк: Інформаційно-видавничий відділ Луцького НТУ, 2019. 160 с. С. 138-140.</p> <p>Марченко С.І. Право на достатнє харчування та право на свободу від голоду як базові цінності універсальних принципів права. Еколого-правовий статус людини і громадянина: ретроспективний та перспективний погляди: Зб. матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 31 травня 2019 р.) / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; за заг. ред. Краснової М.В., Коваленко Т.О. Чернівці: Кондратьєв А.В., 2019. 392 с. С. 293-296.</p> <p>Марченко С.І. Соціально-правові питання забезпечення продовольчої безпеки України. Правове забезпечення соціально-економічного розвитку: стан та перспективи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 35-річчю кафедри господарського права Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця, 11–12 жовтня 2019 р.). Наук. ред. А. Г. Бобкова, А. М. Захарченко. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2019. 254 с. С. 230-231.</p> <p>Марченко С.І. Правові проблеми державної підтримки органічного сільськогосподарського виробництва. <i>Органічне сільськогосподарське виробництво в Україні: правові засади ведення: монографія</i> / [М.В. Шульга, Н.Р. Малишева, В.В. Носік та ін.]; за заг. ред. проф. М.В. Шульги. – Харків: Юрайт; 2020. – 308 с. С. 123-132.</p> <p>Реалізація принципу свободи договору в орендних земельних відносинах у сільському господарстві України. Актуальні правові проблеми земельних, аграрних та екологічних відносин в умовах сучасної земельної реформи: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Харків, 22 травня 2020 року) / за ред. А.П. Гетьмана та М.В. Шульги. Харків: Юрайт; 2020. 352 с. С. 203-205.</p> <p>Марченко С.І. Деретуляція аграрного бізнесу в системі принципів правового регулювання аграрних відносин. <i>Аграрне, земельне, екологічне, трудове право та право соціального забезпечення: здобутки та перспективи розвитку в Україні</i>: тези доповідей учасників всеукраїнської дистанційної наук.-практ. конф. до 10- річчя створення однойменних кафедр (м. Київ, 12 березня 2021 р.) / за заг. ред. проф. М.І. Іншина, за редакцією проф. В.В. Носіка, доц. Т.Г. Ковальчук, ас. М.Б. Мельник. Київ : Освіта України, 2021. 518 с. С. 77-79.</p> <p>Марченко С.І. Організаційно-правові питання забезпечення продовольчої безпеки України. <i>П'яте зібрання фахівців споріднених кафедр з проблем аграрного, земельного, екологічного, природоресурсного права та альтернативної енергетики</i> : матер. Всеукр. наук. конф. (м. Одеса, 10-13 червня 2021 року) / відп. ред. Т.Є Харитонова, Х.А. Григор'єва. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 322 с. С. 203-207.</p> <p>Марченко С.І. Публічне адміністрування у сфері виробництва органічної сільськогосподарської продукції за законодавством України . <i>Органічне виробництво: право і бізнес</i>: матеріали науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 17 червня 2021 р.) / за заг. ред. О.Г. Бондаря та Д.В. Федчишина. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 150 с. С. 95-97.</p> <p>Марченко С.І. Правові питання реалізації принципу інклюзивного розвитку сільських територій. Актуальні проблеми</p>
--	--

	<p>земельного, аграрного, екологічного та природо ресурсного права: збірник матеріалів науково-практичної конференції (10 грудня 2021 року) / за ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. Харків: Юрайт, 2021. 320 с. С. 198-201.</p> <p>Марченко С.І. Принцип свободи договору в земельних відносинах у сільському господарстві України. На сторожі земельного ладу: до 20-річчя Земельного кодексу України: тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції (онлайн/офлайн формат) (м. Київ, 26 листопада 2021 р.). За заг. ред. проф.. В.М. Єрмоленка. Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2021. – 344 с. С. 103-105.</p>
<p>13) проведення навчальних занять із спеціальних дисциплін іноземною мовою (крім дисциплін мовної підготовки) в обсязі не менше 50 аудиторних годин на навчальний рік;</p>	
<p>14) керівництво студентом, який зайняв призове місце на I або II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або робота у складі організаційного комітету / журі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або керівництво постійно діючим студентським науковим гуртком / проблемною групою; керівництво студентом, який став призером або лауреатом Міжнародних, Всеукраїнських мистецьких конкурсів, фестивалів та проектів, робота у складі організаційного комітету або у складі журі міжнародних,</p>	<p>Керівництво студентом, який посів призове місце на I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт у 2020/2021 рр. зі спеціальності "Право" та брав участь у II етапі.</p>

<p> всеукраїнських мистецьких конкурсів, інших культурно-мистецьких проектів (для забезпечення провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-творчому) рівні); керівництво здобувачем, який став призером або лауреатом міжнародних мистецьких конкурсів, фестивалів, віднесених до Європейської або Всесвітньої (Світової) асоціації мистецьких конкурсів, фестивалів, робота у складі організаційного комітету або у складі журі зазначених мистецьких конкурсів, фестивалів); керівництво студентом, який брав участь в Олімпійських, Паралімпійських іграх, Всесвітній та Всеукраїнській Універсіаді, чемпіонаті світу, Європи, Європейських іграх, етапах Кубка світу та Європи, чемпіонаті України; виконання обов'язків тренера, помічника тренера національної збірної команди України з видів спорту; виконання обов'язків головного секретаря, головного судді, судді міжнародних та всеукраїнських змагань; керівництво спортивною делегацією; робота у складі організаційного комітету, суддівського корпусу; </p>	
<p>15)керівництво школярем, який зайняв призове місце III—IV</p>	

<p>етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів, II—III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів — членів Національного центру “Мала академія наук України”; участь у журі III—IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів чи II—III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів — членів Національного центру “Мала академія наук України” (крім третього (освітньо-наукового/освітньо-творчого) рівня);</p>	
<p>16) наявність статусу учасника бойових дій (для вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти);</p>	
<p>17) участь у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки під егідою Організації Об’єднаних Націй (для вищих військових навчальних закладів, закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти);</p>	
<p>18) участь у міжнародних</p>	

<p>військових навчаннях (тренуваннях) за участю збройних сил країн — членів НАТО(для вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти);</p>	
<p>19)діяльність за спеціальністю у формі участі у професійних та/або громадських об'єднаннях;</p>	
<p>20)досвід практичної роботи за спеціальністю не менше п'яти років (крім педагогічної, науково-педагогічної, наукової діяльності).</p>	